

OPERATIE PROPER 2025-2026

Infobrochure jeugdverenigingen

Inhoud

1. Wat is Operatie Proper?
2. Wie kan deelnemen?
3. Algemene verwachting bij deelname
4. Hoe verloopt Operatie Proper?
5. Wat is een actieplan en hoe maak je het op?
6. Welke actiepunten kan je kiezen?
7. Hoe verloopt de inschrijving?
8. Hoe verloopt de rapportering?
9. Hoe verloopt de beoordeling?
10. Hoe verloopt de beloning?
11. Bijlage: Actiepuntenlijst scholen

Operatie Proper is een project van Mooimakers. Mooimakers is het Vlaamse initiatief tegen zwerfvuil en sluikestort van de OVAM, Fost Plus en de VVSG.

mooimakers.be/operatie-proper

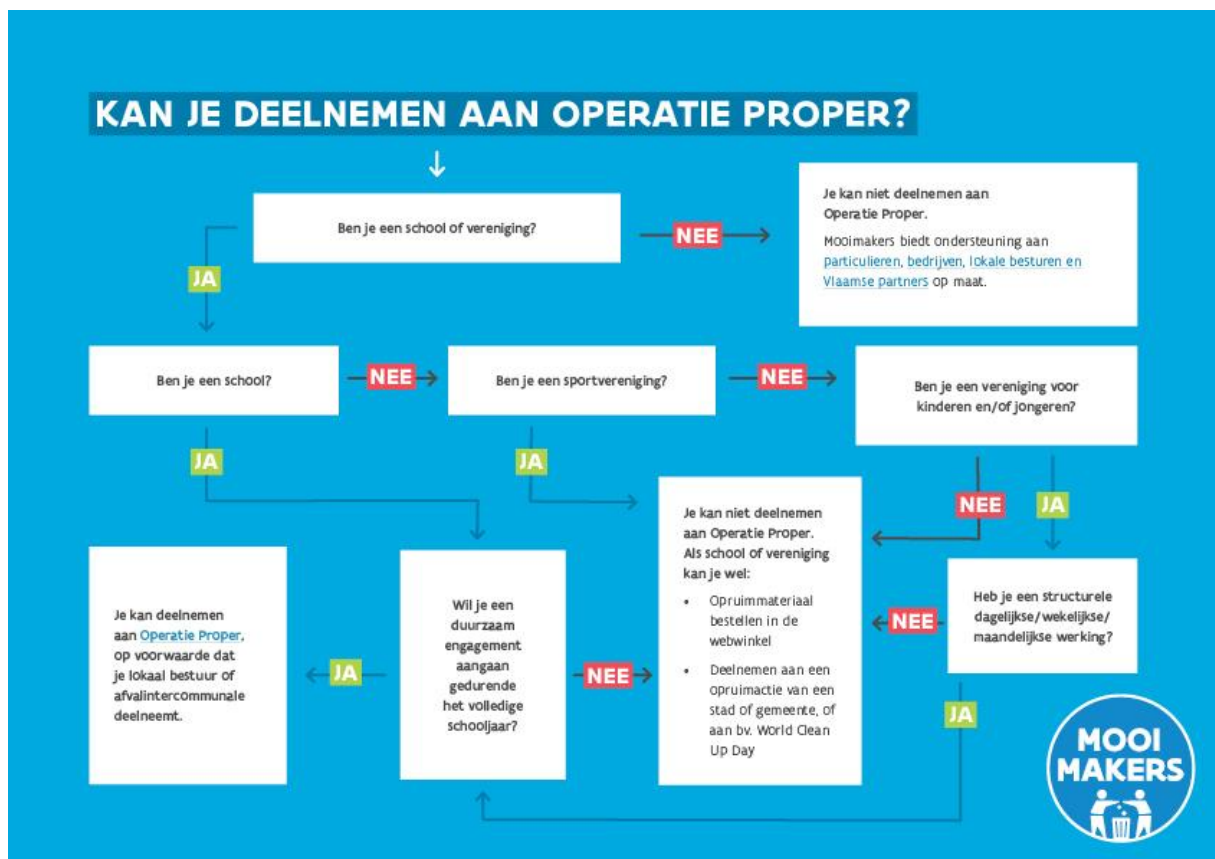

1. Wat is Operatie Proper?

Operatie Proper is een **beloningssysteem** waarbij scholen en jeugdverenigingen een duwtje in de rug krijgen om **zwerfvuil duurzaam aan te pakken**. Hoe? De deelnemers maken een actieplan op en voeren de acties uit. Mooimakers biedt daarbij ondersteuning (denk aan opruimmateriaal, tips, informatie en educatieve pakketten) én bedankt de deelnemers voor de volgehouden inspanningen met een mooie financiële beloning! Het lokaal bestuur houdt een vinger aan de pols, keurt acties en biedt hulp waar nodig.

2. Wie kan deelnemen?

Scholen en jeugdverenigingen komen in aanmerking voor deelname aan Operatie Proper. Bij twijfel doorloop je best de beslissingsboom om te zien of je al dan niet mag deelnemen aan Operatie Proper.

Een **belangrijk criterium voor deelname** is dat jouw lokaal bestuur (stad, gemeente of afvalintercommunale) meedoet aan Operatie Proper. Je kan nagaan of dat het geval is via de lijst met deelnemende lokale besturen op de [website van Operatie Proper](#).

Doet jouw lokaal bestuur nog niet mee, dan kan je aan hen vragen om in het project te stappen.

3. Algemene verwachting

Wens je als jeugdvereniging de strijd aan te gaan tegen zwerfvuil in en rond je lokaal, dan is Operatie Proper het ideale project voor jou. Het engagement dat je opneemt, zorgt op het einde van de rit voor een financiële beloning. Via het actieplan kan je dat engagement deels zelf vormgeven. Uiteraard zijn er ook enkele algemene verwachtingen.

Neem je deel aan Operatie Proper, dan geldt:

- Dat je vereniging een **verantwoordelijke** aanstelt voor de strijd tegen zwerfvuil. Die persoon is ook het aanspreekpunt voor Mooimakers en andere betrokken partijen van Operatie Proper (bv. de stad of de gemeente, de afvalintercommunale ...).
- Dat (bege)leiding de tijd en de mogelijkheden voorziet om de zwerfvuilproblematiek aan te pakken. Ze nemen dat als **expliciete taak op in de organisatie**.
- Dat je de **deadlines** en de beslissingen van Mooimakers en/of het lokaal bestuur respecteert.

4. Hoe verloopt Operatie Proper?

Operatie Proper doorloop je in één schooljaar. Je kan elk jaar deelnemen. Het verloopt altijd via hetzelfde patroon.

Stap 1: Je gaat na of je lokaal bestuur deelneemt.

Stap 2: Je maakt een actieplan op en je dient het in tussen 16 augustus 2025 en 31 oktober 2025.

Stap 3: Het lokaal bestuur keurt jouw actieplan goed of af.

Is het goedgekeurd, dan start je met het uitvoeren van de acties. Is het afgekeurd, dan kan je het plan aanpassen en opnieuw proberen. Let wel: doe dat ten laatste op de deadline van 31 oktober!

Stap 4: Je voert de acties op het terrein uit.

Stap 5: Ondertussen kan je jouw acties doorlopend rapporteren via het online platform van Operatie Proper. Het lokaal bestuur kan je gerapporteerde acties beoordelen. Zo werk je tijdens het schooljaar al een deel van de rapportage af. Je kan rapporteren t.e.m. 7 juli 2026. Let wel: er is een tussentijdse deadline op 15 januari 2026 (zie punt 8).

Stap 6: Het lokaal bestuur beoordeelt jouw rapportering.

Is die goedgekeurd, dan ontvang je de beloning. Is het afgekeurd, dan ontvang je geen beloning.

Stap 7: Je ontvangt je beloning van je lokaal bestuur. Proficiat!

5. Wat is een actieplan en hoe maak je het op?

- Per schooljaar stel je een nieuw actieplan op. Het actieplan bundelt de acties die je in één schooljaar wil uitvoeren. Het is dus een overzicht van het engagement dat jouw vereniging opneemt tijdens het jaar.
- Bij een **nieuwe inschrijving** geldt een **minimum van 6 en een maximum van 8 actiepunten** in een actieplan.
Een nieuwe inschrijving is van tel wanneer je nog nooit eerder hebt deelgenomen aan Operatie Proper of wanneer je als deelnemer nooit het actieplan voltooid hebt, m.a.w. dus nooit een beloning ontvangen hebt.
Het actieplan van een nieuwe deelnemer bevat 6 verplichte actiepunten en optioneel één of twee extra actiepunten naar keuze erbij.
- Bij een **andere inschrijving** (ooit als deelnemer een beloning ontvangen) geldt een **minimum van 5 en een maximum van 8 actiepunten**.
In dit geval zijn er 4 verplichte actiepunten, die aangevuld worden met minimaal 1 en maximaal 4 actiepunten naar keuze.

6. Welke actiepunten kan je kiezen?

- De lijst voor jeugdverenigingen bevat 19 actiepunten.
- De lijst bevat **verplichte** actiepunten. Dat zijn basisprincipes voor een engagement binnen Operatie Proper. Daarnaast zijn er actiepunten **naar keuze** om je engagement zelf vorm te geven.
- Sommige actiepunten kunnen slechts één keer worden opgenomen. Die punten bevatten afspraken die je één keer moet maken of uitwerken, de jaren daarna pas je die toe. Voor het uitdenken en implementeren, krijg je éénmalig een beloning.
- De lijst vind je als bijlage van deze brochure.

7. Hoe verloopt de inschrijving?

Je maakt een account aan op mooimakers.be of je logt in met je bestaande account (check zeker eens bij je voorganger of jouw vereniging al een account heeft).

Ben je nieuw, dan bekijk je eerst de deelnamecriteria (zie punt 2 hierboven).

In de inschrijvingsmodule zet je volgende stappen:

1. Je geeft toestemming voor het gebruik van geüploade foto's.
2. Je overloopt de verplichte actiepunten.
3. Je stelt jouw opruimgebied rond je lokaal in.
4. Je selecteert de gekozen extra actiepunten.
5. Je vult het rekeningnummer van de vereniging in.

Je moet de stappen in één keer overlopen. Er wordt geen draftversie opgeslagen. Wees dus voorbereid en bekijk de stappen in detail. Na het nemen van die stappen kan je het actieplan indienen. Denk goed na voor je indient, want eenmaal ingediend kan je het actieplan niet meer aanpassen.

Stap 1: Overlopen van de verplichte actiepunten

Bij elke inschrijving zijn volgende 4 actiepunten verplicht:

- Actiepunt 1: Engagementsverklaring
- Actiepunt 3: Opruimen binnen de vereniging
- Actiepunt 4: Opruimen in de omgeving
- Actiepunt 14: Themaspelen

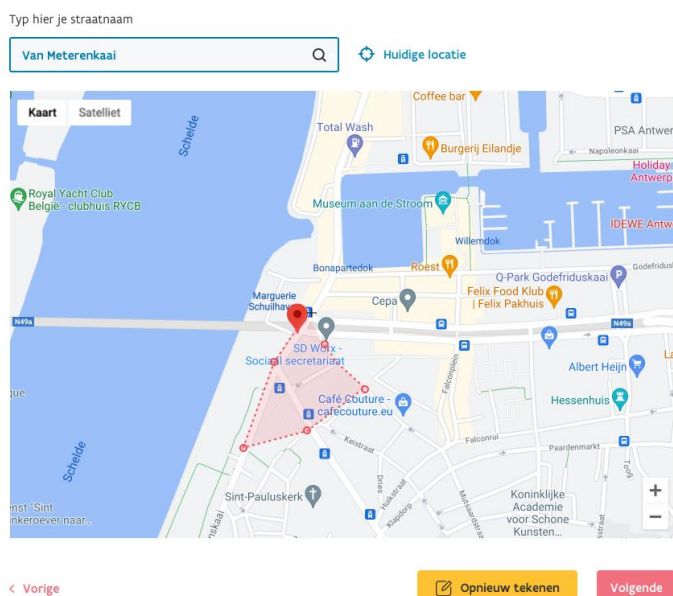
Bij een nieuwe inschrijving zijn volgende 2 actiepunten bijkomend verplicht:

- Actiepunt 2: Verenigingspolis
- Actiepunt 7: Herbruikbaar materiaal

De volledige actielijst zit als bijlage in deze infobrochure en kan je online downloaden via mooimakers.be/operatie-proper.

Stap 2: Opruimgebied instellen

Onder verplicht actiepunt 4 wordt verwacht dat je de omgeving rond je lokaal op structurele wijze opruimt. Om de omgeving te bepalen leg je een opruimgebied vast. Bekijk op een kaart welke zone rondom het lokaal je wil opruimen. Dat zijn de aanpalende straten, eventueel een aanpalend park of plein. In de online module van Operatie Proper zal bij inschrijving gevraagd worden die zone te tekenen. Achteraf krijg je de kans om dat bij te stellen.

Stap 3: Extra actiepunten selecteren

Als nieuwe deelnemer kan je kiezen om één, twee of geen actiepunten aan de 6 verplichte toe te voegen. Je eindigt zo met een totaal van minimaal 6 en maximaal 8 actiepunten. Als ervaren deelnemer moet je er minstens één bij kiezen en naar keuze nog tot 3 andere actiepunten. Je eindigt zo met een totaal van minimaal 5 en maximaal 8 actiepunten.

Stap 4: Rekeningnummer invullen

Om de beloning te kunnen uitreiken moet je het rekeningnummer van de vereniging ingeven. Zorg dat je deze bij de hand hebt bij inschrijving.

Na het indienen van het actieplan zal het lokaal bestuur jouw aanmelding en plan beoordelen. Bij goedkeuring kan je van start gaan met jouw actieplan! Veel succes daarmee! Op naar een propere omgeving!

8. Hoe verloopt de rapportering?

De rapportering gebeurt **via het online systeem**. Per actiepunt wordt uitleg gevraagd en eventueel een upload van foto's of documenten. Zo bewijs je dat je het actiepunt hebt uitgevoerd. In het systeem kan je zien wat er qua rapportering verwacht wordt (foto's, een verslagje of een formulier).

Vanaf de goedkeuring van het actieplan kan je al rapporteren. Dat betekent dat je niet hoeft te wachten tot april om voor bepaalde actiepunten een rapportering te doen.

Vanaf vorig schooljaar werken we met een tussentijdse rapporteringsdeadline. Op de **tussentijdse deadline van 15 januari 2026** moet **voor de verplichte actiepunten** minstens één keer gerapporteerd zijn. Als deelnemers moet je dus in het eerste semester al iets rapporteren voor de verplichte actiepunten. Dat hoeft geen volledige rapportering te zijn, maar een blijk van het ondernemen van actie. Het hoeft nog niet goedgekeurd te zijn door het lokaal bestuur.

Is er op een verplicht actiepunt **niet tijdig gerapporteerd voor die tussentijdse deadline, dan halveert de beloning voor dat actiepunt**. Dat wordt meegenomen in de eindberekening van de beloning.

Je moet blijven rapporteren tot aan de finale deadline wil je aanspraak maken op een beloning. Pas na de finale deadline wordt de beloning al dan niet toegekend.

De **finale deadline** van rapporteren voor schooljaar 2025-2026 ligt **op 7 juli 2026**. Dit is een heel strikte deadline. Nadien is geen enkele rapportering meer mogelijk.

Noteer **twee belangrijke deadlines** in je agenda:

- Tussentijdse deadline voor verplichte actiepunten op 15 januari
- Finale deadline voor alle actiepunten op 7 juli

9. Hoe verloopt de beoordeling?

Als deelnemer rapporteer je doorlopend, maar ook het lokaal bestuur kan doorlopend de rapporteringen beoordelen. Daarbij hebben ze twee opties:

- Ofwel **keuren ze de rapportering goed**. Dan maakt de rapportering al deel uit van de finale rapportering en wordt die meegeteld voor de beloning. Je hoeft niet per se meer te rapporteren op dit punt, maar het kan nog.
- Ofwel **geven ze feedback**. Wanneer een rapportering onvoldoende is of wanneer een actiepunt doorloopt gedurende het volledige jaar, dan kan het lokaal bestuur dat punt niet goedkeuren. Maar ze kunnen wel een aanmoediging, een tip, een bijsturing ... geven. Ga met deze input verder aan de slag. Op dit punt moet nog verder gerapporteerd worden. Gebeurt dat niet, dan wordt dat punt na de finale deadline van 7 juli afgekeurd.

10. Hoe werkt de beloning?

De beloning hangt vast aan de waarde van de gekozen actiepunten en niet meer aan het aantal deelnemers. Elk actiepunt heeft een vaste waarde. **De som van de waardes van de actiepunten in een actieplan bepaalt de beloning van dat actieplan.** De beloning zal variëren tussen € 225 en € 900.

Tijdens het schooljaar wordt gerapporteerd. Was je niet in staat een actiepunt naar keuze te voltooien, dan kan de waarde van dat actiepunt afgetrokken worden van de beloning. Dit **pro-rata systeem geldt enkel voor de actiepunten naar keuze**. De verplichte punten vallen hier niet onder, want dat is tenslotte de basis. **Wie de verplichte actiepunten niet of onvoldoende uitvoert, krijgt niets.**

Is er op een verplicht actiepunt **niet tijdig gerapporteerd voor de tussentijdse deadline, dan halveert de beloning voor dat actiepunt**. Dat wordt meegenomen in de eindberekening van de beloning.

De berekening van de beloning verloopt automatisch via het systeem. Het bedrag van een actieplan krijgen deelnemers te zien na goedkeuring van het actieplan. Om dat bedrag te ontvangen moeten ze alle acties uit het plan voltooien én correct rapporteren, d.w.z. in het systeem en voor de deadline. Rapporteringen per mail tellen niet mee.

Het lokaal bestuur beoordeelt jouw rapportage. Is die onvoldoende, dan ontvang je een deel van de beloning (pro-rata systeem) of niets (bij niet-uitgevoerde verplichte actiepunten).

Is je beloning wel toegekend, dan neemt het lokaal bestuur contact op om de beloning uit te keren.

11. Bijlage: Actiepuntenlijst jeugdverenigingen

Overzicht

- 1 Engagementsverklaring
- 2 Verenigingspolis
- 3 Opruimen binnen de vereniging
- 4 Opruimen in de omgeving
- 5 Opruimen op extra locatie
- 6 Deelname opruimactie
- 7 Herbruikbaar materiaal
- 8 Preventie aanpak evenementen
- 9 Leave No Trace
- 10 Metingen
- 11 Controle sortering
- 12 Communicatie bij vuilnisbakken
- 13 Vuilnisbakken aanbod
- 14 Themaspelen
- 15 Realiteit op terrein
- 16 Participatie via werkgroep
- 17 Training aanspreken
- 18 Sensibiliserende actie
- 19 Communicatie

	verplicht voor iedereen
	verplicht voor eerste inschrijving
	éénmalig keuze actiepunt

Actiepunt 1: Engagementsverklaring

Status: verplicht bij elke inschrijving

Actiepunt

Onze vereniging laat een engagementsverklaring ondertekenen door alle leden en begeleiders.

Meer uitleg over het actiepunt

Via de engagementsverklaring verklaar je dat jouw vereniging met alle leden en begeleiders de strijd tegen zwerfvuil aangaat. Daar mag je zeker mee uitpakken!

Tips & tricks

- Gebruik het [sjabloon](#).
- Hang de engagementsverklaring op in het lokaal.
- Plaats een foto van de ondertekende engagementsverklaring in je communicatiekanalen (sociale media, website, ledenboekje ...).

Rapportering

- Verplicht: Foto's: Enkele foto's waarop je laat zien waar de verklaring zichtbaar is.
- Optioneel: Tekstvak met uitleg: Waar hangt het op? Hoe verliep de ondertekening?

Actiepunt 2: Verenigingspolis

Status: verplicht nieuwe inschrijving – éénmalig

Actiepunt

In onze vereniging zijn leden en begeleiders verzekerd door onze verenigingspolis wanneer ze op en buiten de eigen terreinen opruimen.

Meer uitleg over het actiepunt

Ben je als lokale groep of afdeling aangesloten bij een koepel of federatie? Dan valt dit wellicht onder de polis van die koepel of federatie. Bij twijfel ga je dit best eens na. Maak je geen deel uit van zo'n koepelorganisatie, dan heb je wellicht een eigen verzekering afgesloten. Ga zeker na of jouw polis de activiteiten van het actieplan dekt en stem indien nodig af met de verzekeraar.

Tips & tricks

- Ga na of je vereniging al een verzekering heeft die de activiteiten dekt van zwerfvuil opruimen door leden en begeleiders. Pols bij twijfel eventueel bij je koepelorganisatie.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak: Bevestiging van verzekering.

Actiepunt 3: Opruimen binnen de vereniging

Status: verplicht bij elke inschrijving

Actiepunt

Onze vereniging stelt een structurele beurtrol op met leden, begeleiders en/of andere partners om na elke activiteit afval en zwerfvuil op de eigen terreinen op te ruimen.

Meer uitleg over het actiepunt

Een eerste stap richting een propere omgeving zet je in eigen huis. Dat doe je door middel van een structurele beurtrol. Daarmee bedoelen we eentje dat je gedurende het werkjaar kan toepassen. Bedenk dus een systeem waarmee je de taak over de verschillende leeftijdsgroepen verdeelt. (Bege)leiding doet ook mee. Zo tonen ze het goede voorbeeld en dat motiveert de leden. Heb je geen eigen terrein, maar maak je gebruik van gedeelde ruimte, dan maak je ook afspraken met de andere gebruikers van het terrein.

Tips & tricks

- Als vereniging kan je gratis opruimmateriaal bestellen via de [webwinkel](#) van Mooimakers. Al kan je ook zonder dit materiaal opruimen natuurlijk!
- Opruimen doe je in duo of trio: één persoon met een grijper, één persoon met handschoenen en één persoon met de vuilniszak(ken).
- Tijdens het opruimen wordt er gesorteerd: minstens restafval en PMD. Voorzie ook sorteer-mogelijkheden voor papier/karton, glas en gft.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Welk systeem? Welke beurtrol?
- Optioneel: Foto's

Actiepunt 4: Opruimen in de omgeving

Status: verplicht bij elke inschrijving

Actiepunt

Onze vereniging stelt een planning op om met leden, begeleiders en/of andere partners minstens elke maand het zwerfvuil in de directe omgeving van de eigen terreinen op te ruimen.

Meer uitleg over het actiepunt

Met een propere omgeving maak je iedereen blij: leden, (bege)leiding, ouders, burens én passanten. Daarmee straal je als jeugdvereniging een positief imago uit. Je stelt een planning op, zodat je via een beurtensysteem over verschillende leeftijdsgroepen dit engagement opneemt. Doe dat op maat van jouw vereniging en betrek leden bij het uitdenken van het systeem. Zo zal het eigenaarschap groter zijn.

Tips & tricks

- Baken je opruimgebied af: de aanpalende straten, eventueel gecombineerd met een aansluitend park of plein. Dit terrein teken je bij inschrijving uit op een online kaart.
- Download het [draaiboek voor een opruimactie](#).
- Opruimen doe je in duo of trio: één persoon met een grijper, één persoon met handschoenen en één persoon met de vuilniszak(ken).
- Tijdens een opruimactie wordt er gesorteerd: minstens restafval en PMD, bij uitbreiding papier-karton en fracties om apart op te halen (bv. glas en batterijen).
- Als vereniging kan je gratis opruimmateriaal (grijpers, handschoenen en fluohesjes) bestellen via de [webwinkel](#) van Mooimakers.
- Ga na bij het lokaal bestuur of je vuilniszakken kan krijgen.
- Maak gebruik van [Mijn Mooie Straat-app](#) om de opruimsessies in kaart te brengen. Let wel: je moet blijven rapporteren in het systeem van Operatie Proper. Dat kan bv. met screenshots vanuit de app.

Rapportering

- Bij inschrijving heb je een opruimgebied aangemaakt. Indien gewenst, kan je het gebied nog aanpassen.
- Verplicht: Foto's van een opruimsessie per maand.
- Optioneel: Tekstvak of document met uitleg: Kort verslag per opruimsessie

Actiepunt 5: Opruimen op extra locatie

Status: keuze

Actiepunt

Onze vereniging engageert zich om een zwerfvuilgevoelige locatie in de buurt proper te houden.

Meer uitleg over het actiepunt

Als jeugdvereniging maak je ongetwijfeld gebruik van openbare speelplekken. Denk maar aan speelbossen, parken en pleintjes. Veel van die speelplekken zijn plaatsen waar regelmatig zwerfvuil en/of sluikestort ligt. Ook haltes van openbaar vervoer horen daarbij. Als jeugdvereniging neem je de verantwoordelijkheid op om één of meerdere locaties proper te houden gedurende het werkjaar.

Tips & tricks

- Bekijk de tips en voorbeelden in het artikel '[Opruimen van een probleemlocatie](#)'.
- Voor dit punt neem je contact op met de stad of gemeente, om samen met de milieudienst de hotspots in directe buurt in kaart te brengen. Kies één of meerdere locaties, en stem je plannen af met het lokaal bestuur. Je kan aftoetsten of die plek niet standaard opgeruimd wordt door de reinigingsdiensten of vrijwilligers, of dat het geen probleemlocatie is? Het bestuur kan daarbij ook ondersteuning bieden.

- Kies een plek die extra aandacht vergt. Het is dus een plekje dat erg veel zwerfvuil en/of sluikestort aantrekt. Dat kan een bank, een glascontainer, een bushokje zijn. Die plek maak je dus vaak schoon. Dus frequenter dan één keer per maand. Je wordt als het ware peter of meter van die plek. De plek kan in maar ook buiten de structureel op te ruimen zone liggen.
- Kies een plek uit, afhankelijk van de leeftijd van de opruimers. Bv. een bank in een park, een glascontainer, een vuilnisbak, een bushokje ... voor lagere schoolkinderen. Voor tieners mag het eventueel iets ruimer zijn, bv. een skatepark, een hangplekje op een plein, de omgeving van een bushalte, of rond take-awayhandelszaken ... Maak de locatie heel concreet, zo kan je er extra focus op leggen.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Melding aan het lokaal bestuur wat je wil/zal doen en waar, en beschrijving van de locatie(s) en wie er wanneer opruimde.
- Verplicht: Foto's van opruimacties op de locatie(s).

Actiepunt 6: Deelname opruimactie

Status: keuze

Actiepunt

Onze vereniging neemt minstens één keer deel aan een extern georganiseerd opruiminitiatief.

Meer uitleg over het actiepunt

Lokale besturen, maar ook sommige organisaties, zetten zelf grote opruimacties op. Jeugdverenigingen zijn meestal welkom als deelnemers. Door deelname aan zo'n initiatief toon je als jeugdvereniging je engagement naar de buitenwereld toe en krijg je veel appreciatie van de initiatiefnemers. Maar vooral: vele helpende handen maken meteen een groot gebied proper.

Tips & tricks

- Pols voor het kiezen van dit actiepunt in je actieplan bij het lokaal bestuur welke opruimacties gepland staan.
- Je kan deelnemen aan acties in kader van de [Lenteschoonmaak](#), van [River Cleanup](#), van World Cleanup Day ...
- Je kan opruimacties in jouw buurt ontdekken via [Mooimakers](#).
- Wil je opruimen op het water, bekijk dan [onze tips](#).

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak met uitleg: Welk initiatief en wanneer?
- Optioneel: Foto's van deelname aan het initiatief

Actiepunt 7: Herbruikbaar materiaal

Status: verplicht nieuwe inschrijving – éénmalig

Actiepunt

Onze vereniging verplicht het gebruik van herbruikbare drinkbussen, brooddozen en koekjes- of fruitdozen door leden en begeleiders.

Meer uitleg over het actiepunt

Een snelle winst in de strijd tegen zwerfvuil is het gebruik van herbruikbare materialen. In de context van jeugdverenigingen leggen we voor dit actiepunt de nadruk op brooddozen, drinkbussen en doosjes voor vieruurtjes tijdens activiteiten, uitstappen, weekends, kampen ... Als vereniging verplicht je leden, ouders en (bege)leiding om die herbruikbare materialen te gebruiken en om geen wegwerpverpakkingen (aluminium- of plasticfolie en zakjes) mee te brengen.

Dit is een éénmalig actiepunt, waardoor je in je eerste actieplan van Operatie Proper beloond wordt voor de inspanningen. Daarna moet het als structurele afspraak opgenomen worden.

Tips & tricks

- Ontdek tips en voorbeelden in het artikel '[Herbruikbaar materiaal voor eten en drinken](#)'.
- Communiceer dit voldoende naar de ouders (via brief aan de ouders, op de website, oudervereniging ...).
- Zorg ervoor dat alles een naamlabel draagt!
- Voorzie mogelijkheden om drinkbussen bij te vullen.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Welke afspraken en aanpak?
- Optioneel: Foto's

Actiepunt 8: Preventie aanpak evenementen

Status: keuze

Actiepunt

Onze vereniging vestigt extra aandacht voor zwerfvuil bij extra activiteiten en evenementen.

Meer uitleg over het actiepunt

Jeugdverenigingen organiseren eetfestijnen, fuiven, allerhande verkoopacties ... Vaak wordt daarbij veel extra materiaal ingezet: voor catering, ter decoratie, als animatie ... Bedenk als jeugdvereniging, samen met leden en (bege)leiding, hoe je die zaken vormgeeft zonder zwerfvuil te veroorzaken. Geef ook ouders of bezoekers de nodige informatie mee.

Projecten enkel gericht op het gebruik van brooddozen, drinkbussen en doosjes voor vieruurtjes vallen niet onder dit actiepunt, maar onder actiepunt 7 (herbruikbaar materiaal), en kunnen dus hieronder niet beloond worden.

Tips & tricks

- Gebruik geen wegwerpmateriaal zoals kartonnen bordjes, servetten of wegwerpbekers, maar kies voor [herbruikbaar cateringmateriaal](#).
- Schenk aandacht aan mogelijk wegwaaiend afval.
- Maak confetti van bladeren, ban ballonnen en blaas bellen ... Met een creatieve twist maak je leuke, afvalarme decoratie.
- Koop producten in bulk aan.
- Hanteer de [R-strategieën](#) als kapstok. Doe een denkoefening met leiding en/of leden om er een eigen invulling aan te geven.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Welke actie(s) onderneem je?
- Optioneel: Foto's van de projecten en acties

Actiepunt 9: Leave No Trace

Status: keuze - éénmalig

Actiepunt

Onze vereniging legt een aanpak vast om tijdens alle (meerdaagse) uitstappen het principe 'Leave No Trace' te hanteren.

Meer uitleg over het actiepunt

Leave No Trace is een gedragscode waarbij je een zo minimaal mogelijke impact op de natuur nastreeft tijdens wandelingen, tochten en overnachtingen. Daarbij liggen zeven regels vast. In deze context benadrukken we er vijf van:

- Bereid je uitstappen goed voor.
- Laat geen afval achter.
- Neem niets mee uit de natuur (behalve afval).
- Respecteer fauna en flora (dieren en planten).
- Respecteer de andere bezoekers.

Vertaal deze regels naar de context van jouw jeugdvereniging en leg een aanpak vast die voortaan toegepast wordt bij daguitstappen en meerdaagse activiteiten zoals kampen en weekends.

Tips & tricks

- Bekijk de tips en voorbeelden in het artikel '[Laat geen spoor achter](#)'.
- Zorg dat je een (vuilnis)zak of afvalrugzak bij hebt om eigen afval bij te houden.
- Maak van de gelegenheid gebruik om tijdens wandelingen of verplaatsingen te voet afval op te ruimen.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Welke afspraken leg je vast en hoe hanteer je die?

Actiepunt 10: Metingen

Status: keuze

Actiepunt

Onze vereniging meet elk trimester de hoeveelheid zwerfvuil op de eigen terreinen en bekijkt de resultaten samen met de leden.

Meer uitleg over het actiepunt

Het doel is om op een zo objectief mogelijke manier metingen uit te voeren zodat je op het einde van het werkjaar een evolutie kan zien in de hoeveelheid zwerfvuil.

Stel daarvoor een team samen, ga aan de slag en tel de stukken afval die op de grond liggen in zes zones op je terrein. Maak gebruik van het meetformulier en de handleiding. Aan de hand van de resultaten bepaal je welke actie je onderneemt.

Tips & tricks

- Maak gebruik van het [meetformulier](#).
- Bekijk de informatie in de [handleiding](#).
- Hang de resultaten uit in het lokaal. Of maak ze zichtbaar via een zwerfvuilmeter.

Rapportering

- Verplicht: Upload: Meetformulier

Actiepunt 11: Controle sortering

Status: keuze

Actiepunt

Onze vereniging stelt iemand aan die (of een team aan dat) regelmatig controleert of de inhoud van de afvaleilanden correct gesorteerd is.

Meer uitleg over het actiepunt

Plaats gescheiden vuilnisbakken voor PMD, papier en karton, en restafval. In gemeentes of steden waar aparte gft-inzameling verplicht is, moet ook een vuilnisbak voor gft voorzien worden. Het is dan een kwestie om ook te controleren of er juist gesorteerd wordt. Is dat niet het geval, dan ga je over tot actie door sorteerinstructies duidelijk(er) te communiceren, de afvaleilanden toegankelijker te maken ...

Tips & tricks

- Je kan het combineren met actiepunt 12: communicatie bij vuilnisbakken.
- Staat je communicatie op punt, maar wordt er toch niet voldoende gesorteerd? Dan kan je extra aandacht aan sorteren geven via een spel, kan je er een uitdaging van maken door de meetgegevens duidelijk te communiceren en er een doel aan te koppelen (bv. op einde van het werkjaar 100% zuivere PMD) ...
- Bekijk de tips en het voorbeeld van Basisschool Toermalijn in het artikel '[Controle op sortering](#)'.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Welke acties onderneem je? Met welk resultaat?
- Optioneel: Foto's

Actiepunt 12: Communicatie bij vuilnisbakken

Status: keuze - éénmalig

Actiepunt

Onze vereniging voorziet alle vuilnisbakken van de juiste infolabels en sorteerbodschappen.

Meer uitleg over het actiepunt

Vuilnisbakken kunnen alle vormen en kleuren hebben. Idealiter heb je per fractie (rest, PMD, papier en karton ...) één kleur per vuilnisbak. Met dit actiepunt voorzie je elke vuilnisbak van de juiste sorteerbodschappen in een duidelijke vorm. Gebruik daarvoor éénduidige communicatie.

Tips & tricks

- Pols bij het lokaal bestuur of de afvalintercommunale of ze je daarbij willen ondersteunen.
- Bij de afvalintercommunale kan je communicatiemateriaal van Fost Plus bestellen.
- Combineer dit actiepunt met actiepunt 13 om het aanbod aan vuilnisbakken meteen te voorzien van juiste sorteerinstructies.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Welk aanpassingen zijn gebeurd? Welke stappen zijn genomen?
- Optioneel: Foto's

Actiepunt 13: Vuilnisbakken aanbod

Status: keuze - éénmalig

Actiepunt

Onze vereniging plaatst voldoende vuilnisbakken voor gescheiden inzameling.

Meer uitleg over het actiepunt

In een jeugdvereniging is het vaak een allegaartje aan vuilnisbakken en -emmers. Met dit actiepunt pak je het aanbod van de vuilnisbakken aan. Je lijst op welke bakken je hebt, maakt een plan op waar je welke vuilnisbak plaatst, koopt eventueel nieuwe bakken aan en past het plan toe. Idealiter pak je dit punt op in combinatie met actiepunt 12 (communicatie op vuilnisbakken).

Tips & tricks

- Bij de afvalintercommunale kan je communicatiemateriaal en vuilnisbakken (voor PMD en voor papier en karton) van Fost Plus bestellen.
- Pols bij het lokaal bestuur of de afvalintercommunale of ze je daarbij willen ondersteunen.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of upload: Document met uitleg: Welk aanpassingen zijn gebeurd? Welke stappen zijn genomen?

Actiepunt 14: Themaspelen

Status: verplicht bij elke inschrijving

Actiepunt

Onze vereniging organiseert voor elke leeftijdsgroep minstens één spel dat draait rond de zwerfvuilproblematiek.

Meer uitleg over het actiepunt

Spelenderwijs meer ontdekken over zwerfvuil en sluikestort en de gevolgen ervan, dat is de insteek van dit actiepunt. Zo kunnen de leden ontdekken waarom zwerfvuil en sluikestort gestopt moet worden, welke effecten het met zich meebrengt, hoe ze zelf hun steentje kunnen bijdragen ... Deze themaspelen gaan hand in hand met de hele aanpak binnen Operatie Proper.

Tips & tricks

- Maak gebruik van de [spelideeën](#) rond zwerfvuil.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Welk materiaal gebruik je?
- Optioneel: Upload: Document met eigen speluitleg of spelideeën.

Actiepunt 15: Realiteit op terrein

Status: keuze

Actiepunt

Onze vereniging laat de leden kennismaken met de realiteit op het terrein en organiseert daartoe minstens één relevante activiteit.

Meer uitleg over het actiepunt

Kennismaken met de realiteit doe je door een uitstap te organiseren naar het recyclagepark of een sorteerinstallatie, samen op pad te gaan met een straatveger of de technische dienst van de gemeente, de vuilnis- of veegwagen die langskomt ...

Tips & tricks

- Contacteer het lokaal bestuur of jouw afvalintercommunale om te horen wat de mogelijkheden zijn.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Welke activiteit?
- Optioneel: Foto's van de activiteit.

Actiepunt 16: Participatie via werkgroep

Status: keuze

Actiepunt

Onze vereniging heeft een werkgroep van leden en/of begeleiders die op regelmatige tijdstippen samenkomt en nadenkt over de aanpak van de zwerfvuilproblematiek binnen de vereniging en hoe dit geoptimaliseerd kan worden.

Meer uitleg over het actiepunt

Hiervoor stel je een werkgroep samen die een coördinerende rol speelt in de aanpak tegen zwerfvuil in jouw jeugdvereniging. Dat kan een werkgroep duurzaamheid of ecologie zijn op voorwaarde dat het afval-en zwerfvuilbeleid er steevast op de agenda staat en besproken wordt. Deze werkgroep coördineert de acties die genomen worden.

Tips & tricks

- Betrek ook andere leden erbij, zodat de acties meer gedragen worden. Dat hoeft niet op permanente basis, maar kan ook via de nabespreking bij een themaspel, een ideeënbus ...

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Welk groepje? Welke samenstelling? Welke opdracht? Welke acties? Welke resultaten?
- Optioneel: Foto's van realisaties, acties, projecten ...

Actiepunt 17: Training aanspreken

Status: keuze

Actiepunt

Onze vereniging traint leden en begeleiders waarop je moet letten als je iemand aanspreekt m.b.t. zwerfvuil.

Meer uitleg over het actiepunt

Het is niet gemakkelijk om anderen aan te spreken op foutief gedrag. Maak gebruik van de tips van Mooimakers om leden en begeleiders daarop te trainen.

Tips & tricks

- Maak gebruik van de [aanspreektips](#) van Mooimakers.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Welke tips, methodieken, materialen zijn gebruikt? Welke resultaten?

Actiepunt 18: Sensibiliserende actie

Status: keuze

Actiepunt

Onze vereniging zet een sensibiliserende actie op naar ouders en/of burens om de omgeving van ons terrein proper te houden.

Meer uitleg over het actiepunt

Operatie Proper streeft naar een propere omgeving en daarvoor zijn niet enkel leden en begeleiders nodig. Zet acties op naar andere betrokkenen bij de jeugdvereniging om ook hen ervan te overtuigen om afval altijd in de vuilnisbak te gooien.

Tips & tricks

- Bekijk de tips en voorbeelden in het artikel '[Een sensibiliserende actie in de buurt](#)'.
- Mooimakers zet publiekscampagnes op, waarbij meestal affiches ter beschikking staan van verenigingen. Ook op de [webwinkel](#) van Mooimakers vind je communicatiemateriaal.
- Betrek ouders, de burens, samenwerkende partners bij Operatie Proper ...
- Voer zelf campagne met ludieke boodschappen in krijt op straat of met zelfgemaakte posters, organiseer zwerfvuilwandelingen, organiseer een opknapbeurt van de buurt ...

Rapportering

- Verplicht: Tekstvlak of document met uitleg: Welke acties?
- Optioneel: Foto's van de actie(s)

Actiepunt 19: Communicatie

Status: keuze

Actiepunt

Onze vereniging brengt onze leden en achterban op de hoogte van ons zwerfvuilengagement via onze communicatiekanalen.

Meer uitleg over het actiepunt

Neem je engagement voor Operatie Proper op in je communicatieplan. Zo geef je zichtbaarheid aan je inspanningen voor een nettere omgeving. Bekijk welke communicatie de deur uitgaat en bepaal welke info over Operatie Proper je daarin wil delen. Kort verslag van de inspanningen op website? Foto's en filmpjes op sociale media? Artikel in het ledenboekje?

Tips & tricks

- Maak gebruik van het [communicatiepakket](#) van Operatie Proper.

Rapportering

- Verplicht: Tekstvak of document met uitleg: Welke communicatie? Link naar filmpjes?
- Optioneel: Foto's of communicatiemateriaal.

